

Javna redigovana verzija

PRILOG 1

„Zahtev za potvrđivanje revidirane optužnice i prateći zahtevi“, podnesak

KSC-BC-2020-04/F00004/A01 od 18. marta 2020.

Javno

SPECIALIST PROSECUTOR'S OFFICE
ZYRA E PROKURORIT TË SPECIALIZUAR
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO

Broj spisa: KSC-BC-2020-04
Sekretar: dr Fidelma Donlon
Podnosilac: specijalizovani tužilac
Datum: 26. april 2021.
Jezik: engleski
Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija optužnice od 18. marta 2020.

Specijalizovano tužilaštvo:

Džek Smit

Specijalizovani tužilac, u skladu sa svojim ovlašćenjima na osnovu članova 35(2)(i) i 38 Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon), optužuje:

PJETERA ŠALJU

za **ratne zločine prema međunarodnom pravu**, kažnjive po članovima 14 i 16(1) Zakona, kao i za **druga krivična dela prema zakonima Kosova**, kažnjiva po Krivičnom zakonu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: KZ SFRJ) i članovima 15(1) i 16(2) Zakona, kako sledi:

OPTUŽENI

1. **Pjeter ŠALJA** zvani **Ujku** (Vuk) rođen je 17. septembra 1963. u Prizrenu, na Kosovu, i tokom čitavog perioda na koji se odnosi ova optužnica bio je građanin Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SRJ). Njegova poslednja poznata adresa je [BRISANO]. **Pjeter ŠALJA** ima belgijsko državljanstvo (identifikacioni broj građana [BRISANO]).
2. Tokom čitavog inkriminisanog perioda, **Pjeter ŠALJA** je bio pripadnik Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK). Tokom 1998. godine služio je u operativnoj zoni Dukadžin/Metohija kao pripadnik vojne policije. Pred kraj 1998. godine **Pjeter ŠALJA** je oputovao u Belgiju, da bi se početkom 1999, po pozivu Glavnog štaba OVK na opštu mobilizaciju **vratio** u Albaniju. Stigavši u Dureš (Albanija), stupio je u kontakt sa OVK i ponovo se priključio njenim redovima.

ČINJENIČNI NAVODI

Kontekstualna obeležja

3. Krivična dela za koja se iznose optužbe u ovoj optužnici desila su se u kontekstu oružanog sukoba, ili su bila povezana sa oružanim sukobom, na Kosovu

između OVK i snaga SRJ i Republike Srbije, uključujući jedinice Vojske Jugoslavije (u daljem tekstu: VJ), jedinice policije i druge jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP), kao i druge grupe koje su se borile na strani SRJ i Srbije.

4. OVK je imala komandnu strukturu, imala je kontrolu nad teritorijom i planirala i izvodila dejstva na Kosovu i u Albaniji. Oružani sukobi, u kojima su učestvovala razne snage, vođeni su pre, u toku i posle inkriminisanog perioda, na lokacijama širom Kosova, uključujući teritoriju duž granice sa Albanijom.

5. Tokom proleća 1999, snage NATO-a izvodile su vazdušne napade na Srbiju i Kosovo. U tom periodu, pripadnici OVK i veliki broj civila, kosovskih Albanaca, otišao je s Kosova u Albaniju, gde je OVK već imala spremne objekte i ljudstvo. Mnogi su otišli u Kukeš (Albanija) i okolna područja.

6. Tokom čitavog perioda na koji se odnosi ova optužnica, OVK je svoju bazu u bivšoj fabrici metala u Kukešu u Albaniji (dalje u tekstu: fabrika metala u Kukešu) koristila za razne vojne svrhe, kao što su prijem, čuvanje i distribucija opreme i zaliha, regrutovanje dobrovoljaca i priprema i tranzit pripadnika OVK koji su odlazili na borbene linije ili se vraćali sa njih. Fabrika metala u Kukešu takođe je služila za zatvaranje i saslušavanje lica za koja se sumnjalo da saraduju sa SRJ i Srbijom ili da ne podržavaju OVK. Krivična dela navedena u ovoj optužnici izvršili su izvesni pripadnici OVK protiv lica zatvorenih u fabrici metala u Kukešu. Sve žrtve tih krivičnih dela bile su građani SRJ koji nisu aktivno učestvovali u neprijateljstvima.

7. **Pjeter ŠALJA** je bio svestan činjenice da je u toku oružani sukob i znao je da su žrtve lica koja nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima.

Vidovi odgovornosti

8. U periodu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, **Pjeter ŠALJA** i izvesni vojnici OVK, pripadnici policije i stražari imali su zajednički cilj da saslušavaju i zlostavljaju zatvorenike u fabrici metala u Kukešu. Taj zajednički cilj podrazumevao je vršenje krivičnih dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja, mučenja i ubistva.

9. **Pjeter ŠALJA** i drugi učesnici tog udruženog zločinačkog poduhvata (u daljem tekstu: UZP) delovali su u okviru zajedničkog umišljaja da se ti zločini izvrše. Alternativno, **Pjeter ŠALJA** je mogao predvideti da bi jedan ili više učesnika u UZP-u mogli da izvrše krivično delo ubistva ili da upotrebe druga lica za vršenje krivičnih dela u sklopu zajedničkog cilja. Znajući da su ubistva moguća posledica ostvarivanja zajedničkog cilja UZP-a, **Pjeter ŠALJA** je učestvovao u tom UZP-u i time voljno pristao na taj rizik.

10. Među drugim učesnicima u UZP-u bili su Sabit GEČI zvani Ćopa, Džemšit KRASNIĆI, vojnici OVK [BRISANO], kao i još neki vojnici OVK, pripadnici policije i stražari u fabrici metala u Kukešu. Svaki pojedinačni učesnik u UZP-u je svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem, doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja. Alternativno, niko od navedenih lica, odnosno pojedini od njih nisu bili učesnici u UZP-u, ali su ih učesnici u UZP-u upotreбили za vršenje zločina kojima se ostvarivao zajednički cilj.

11. **Pjeter ŠALJA** je značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja na jedan ili više od sledećih načina:

- a. učešćem u radnjama kojima se sprovodilo proizvoljno lišavanje slobode i držanje u zatočeništvu, uključujući radnje navedene u stavovima 15 i 16;
- b. učešćem u radnjama surovog postupanja i mučenja, uključujući radnje navedene u stavovima 20-23 i 26;
- c. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da se obezbedi čovečno postupanje sa licima zatvorenim u fabrici metala u Kukešu, i/ili
- d. pomaganjem na neki drugi način u vršenju krivičnih dela za koja se tereti, uključujući podsticanjem i pružanjem podrške izvršiocima i/ili davanjem ličnog primera učešćem u krivičnim delima.

12. Navedenim činjenjem i nečinjenjem **Pjeter ŠALJA** je pružio praktičnu pomoć, podsticaj i/ili moralnu podršku, koji su značajno uticali na vršenje krivičnih dela koja mu se ovom optužnicom stavljaju na teret. Bio je svestan verovatnoće da će ta krivična

dela biti izvršena i da će on svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem, doprineti njihovom izvršenju.

13. Svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem, opisanim u stavovima 15-16, 20-23 i 26, **Pjeter ŠALJA** je direktno izvršio radnje proizvoljnog lišavanja slobode i držanja u zatočeništvu, kao i surovog postupanja i mučenja. **Pjeter ŠALJA** je imao umišljaj da se ta krivična dela izvrše i/ili, kad je posredi proizvoljno lišavanje slobode, objektivno je mogao znati da će verovatna posledica njegovog činjenja ili nečinjenja biti proizvoljno lišavanje lica slobode.

Protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i zatvaranje

14. U periodu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima Sabit GEČI, Džemšit KRASNIĆI i vojnici OVK [BRISANO], bez redovnog zakonskog postupka su zatvorili [BRISANO] u fabrici metala u Kukešu. Oduzeli su im putne isprave i novac, držali ih u improvizovanim ćelijama pod oružanom stražom, vezane, sa liscama na rukama i podvrgavali ih surovom postupanju i mučenju, kao što je opisano u stavovima 18-24 i 26. Ta lica su uhapšena i držana u zatočeništvu bez pravnog osnova, nisu bila obavještena o razlogu hapšenja i zatvaranja, odnosno nije im pružena mogućnost da ospore osnov svog zatvaranja.

15. Dana 17. maja 1999. ili približno tog datuma, **Pjeter ŠALJA** je zajedno sa pripadnikom OVK [BRISANO] i još nekim pripadnicima OVK učestvovao u prebacivanju [BRISANO], pod stražom i pretnjom smrću, iz [BRISANO] ili okoline u fabriku metala u Kukešu.

16. **Pjeter ŠALJA** je učestvovao u radnjama kojima se sprovodilo proizvoljno lišavanje slobode i držanje lica u zatočeništvu u fabrici metala u Kukešu, uključujući radnje surovog postupanja ili mučenja zatvorenika, kao što je opisano u stavovima 20-23 i 26.

17. Kao što je navedeno u stavovima 9 i 12-13, **Pjeter ŠALJA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela proizvoljnog lišavanja slobode.

Surovo postupanje

18. U periodu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima Sabit GEČI, Džemšit KRASNIĆI i vojnici OVK [BRISANO], uspostavili su i održavali nehumane uslove zatočeništva u fabrici metala u Kukešu. Nehumanost tih uslova ogledala se u lišavanju slobode bez redovnog zakonskog postupka, kao što je navedeno u stavovima 14-16, kao i u nedovoljnoj količini hrane i vode i neadekvatnim sanitarnim i higijenskim uslovima, uslovima za spavanje, smeštaju i zdravstvenoj brizi.

19. Pored toga, u periodu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima Sabit GEČI, Džemšit KRASNIĆI i vojnici OVK [BRISANO], redovno su zatvorenike u fabrici metala u Kukešu zlostavljali kako fizički, što je uključivalo premlaćivanje raznim predmetima, tako i psihički, uključujući pretnje smrću i nanošenje teških telesnih povreda, strah, ponižavanje, diskriminaciju na političkoj osnovi, zastrašivanje, maltretiranje, saslušavanje i prisilne ili iznuđene izjave i priznanja. Zatvorena lica su fizički i psihički zlostavljana u prisustvu drugih zatvorenika. Neka lica su tokom zatočeništva bila prisiljavana na fizički rad.

20. Lica zatvorena u fabrici metala u Kukešu premlaćivana su gotovo svakodnevno. **Pjeter ŠALJA** nije preduzeo nikakve mere da spreči ili ograniči nasilje, niti je preduzeo ikakve druge mere koje bi obezbedile humano postupanje sa zatvorenicima ili u tome pomogle.

21. Dana [BRISANO]. ili približno tog datuma, **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima Džemšit KRASNIĆI i Sabit GEČI, saslušavali su, uz upotrebu fizičkog i psihološkog nasilja, [BRISANO] zatvorenih u fabrici metala u Kukešu, među kojima su bili [BRISANO]. **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK naredili su [BRISANO] da tuku [BRISANO]. **Pjeter ŠALJA** je, kako sam, tako i zajedno s izvesnim drugim pripadnicima OVK, tukao [BRISANO], između ostalog, pendrecima, metalnim šipkama, pištoljima, bejzbol palicom i noževima. U prisustvu

Pjetera ŠALJE, izvesni drugi pripadnici OVK tukli su i zlostavljali [BRISANO]. **Pjeter ŠALJA** i drugi pripadnici OVK pretili su zatvorenicima i optuživali ih da saraduju sa srpskim vlastima, odnosno da ne podržavaju OVK. Jedan pripadnik OVK rekao je [BRISANO] da su ga osudili na zatvor i pogubljenje, iako nije bilo nikakvog suđenja.

22. Dana [BRISANO]. ili približno tog datuma, Džemšit KRASNIĆI, vojnik OVK [BRISANO] i **Pjeter ŠALJA** pretukli su [BRISANO]. Neki pripadnici OVK su zatim toj dvojici zatvorenika naredili da [BRISANO], pa su u njih pucali iz automatskog oružja i ranili ih. [BRISANO].

23. Dana 4. juna 1999. ili približno tog datuma, **Pjeter ŠALJA**, Sabit GEČI, Džemšit KRASNIĆI, vojnici OVK [BRISANO] i izvesni drugi pripadnici OVK saslušavali su, pojedinačno i istovremeno, [BRISANO] i pri tome ih tukli, između ostalog, metalnim šipkama, bejzbol palicama i pištoljima. U toku premlaćivanja koje se nastavilo do duboko u noć, pripadnici OVK koji su učestvovali u tom zlostavljanju pucali su na zatvorenike i ranili ih. Uprkos tome što su [BRISANO] zatvorenika imala rane od vatrenog oružja, vojnici OVK su nastavili da ih tuku, [BRISANO]. Zatvorenicima nije ukazana odgovarajuća lekarska pomoć. U roku od 24 sata od ranjavanja, [BRISANO] je izdahnuo [BRISANO].

24. Uzete pojedinačno ili zajedno, gore opisane radnje činjenja i nečinjenja dovele su do teških duševnih i/ili telesnih patnji ili povreda i/ili su predstavljale težak napad na ljudsko dostojanstvo. Tim činjenjem i nečinjenjem prekršena su osnovna prava žrtava na slobodu i bezbednost ličnosti, slobodu kretanja, redovan sudski postupak i zaštitu od diskriminacije na političkoj osnovi. **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK pokušali su da prisile žrtve da postupe protiv svoje volje i savesti. Zlostavljanje u fabrici metala u Kukešu imalo je kod žrtava za posledicu gubljenje svesti i telesnih funkcija, prelome kostiju, poniženje, telesnu unakaženost, teške podlive i rane, obilno spoljno krvarenje, kao i duševne i telesne tegobe koje su se nastavile i nakon što su žrtve puštene na slobodu.

25. Kao što je navedeno u stavovima 9 i 12-13, **Pjeter ŠALJA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela surovog postupanja.

Mučenje

26. Svojim činjenjem i nečinjenjem, opisanim u stavovima 18-24, **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima Sabit GEČI, Džemšit KRASNIĆI i vojnici OVK [BRISANO], nanosili su žrtvama tešku bol i patnju u cilju dobijanja informacija ili priznanja, kao i da bi kažnjavali, zastrašivali ili prisiljavali žrtve i/ili vršili diskriminaciju, uključujući i diskriminaciju na političkoj osnovi. Tokom gore opisanih radnji činjenja i nečinjenja, **Pjeter ŠALJA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima Sabit GEČI, Džemšit KRASNIĆI i vojnici OVK [BRISANO], ispitivali su zatvorenike i zapisivali njihova priznanja, te optuživali žrtve da su saradivale sa srpskim vlastima i/ili da nisu podržavale OVK.

27. Kao što je navedeno u stavovima 9 i 12-13, **Pjeter ŠALJA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela mučenja.

Ubistvo

28. Dana [BRISANO] ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK, među kojima se nalazio i **Pjeter ŠALJA**, prisilili su [BRISANO], a zatim su pucali u njih iz automatskog oružja. Dana 4. juna 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK, među kojima je bio i **Pjeter ŠALJA**, svirepo su pretukli [BRISANO] zatvorenika. Premlaćivanje je trajalo do duboko u noć i pripadnici OVK koji su učestvovali u tom zlostavljanju su na zatvorenike pucali i ranili ih. Uprkos tome što su [BRISANO] zatvorenika imala rane od vatrenog oružja, oni su nastavili da ih tuku, [BRISANO]. Zatvorenicima nije ukazana odgovarajuća lekarska pomoć. [BRISANO] je preminuo od posledica ranjavanja u roku od 24 sata, iako je jedan lekar rekao pripadnicima OVK da tog zatvorenika treba odvesti u bolnicu.

29. Kao što je navedeno u stavovima 9 i 12, **Pjeter ŠALJA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela ubistva.

NAVODI O KRIVIČNIM DELIMA

30. Svojim činjenjem i nečinjenjem opisanim u stavovima 13, 15-16, 20-23 i 26, **Pjeter ŠALJA** je direktno izvršio krivična dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja i mučenja. Svojim činjenjem i nečinjenjem opisanim u stavovima 8-12, 14-16, 18-24, 26 i 28, **Pjeter ŠALJA** je učesćem u udruženom zločinačkom poduhvatu izvršio i/ili pomogao u izvršenju krivičnih dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja, mučenja i ubistva.

31. **Pjeter ŠALJA** snosi individualnu krivičnu odgovornost za:

Tačka 1: PROIZVOLJNO LIŠAVANJE SLOBODE u fabrici metala u Kukešu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30 i 142 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona;

Tačka 2: SUROVO POSTUPANJE u fabrici metala u Kukešu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30 i 142 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona;

Tačka 3: MUČENJE u fabrici metala u Kukešu približno od 17. maja 1999. do 5. juna 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30 i 142 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona; i

Tačka 4: UBISTVO u fabrici metala u Kukešu 5. juna 1999. ili približno tog datuma, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30 i 142 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona.

/potpis na originalu/

Džek Smit,

specijalizovani tužilac

U ponedjeljak, 26. april 2021.

Hag, Holandija